DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

16. oktober 2003 *

I sag C-423/01,

angående en anmodning, som Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstrasse (Tyskland) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Emil Färber GmbH & Co.

mod

Stadt Neustadt/Weinstrasse,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, i Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985 om finansiering af veterinærundersøgelse og -kontrol som omhandlet i direktiv 89/662/EØF, 90/425/EØF, 90/675/EØF og 91/496/EØF (EFT L 32, s. 14), som ændret og kodificeret ved Rådets direktiv 96/43/EF af 26. juni 1996 (EFT L 162 s. 1),

* Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissochet, og dommerne R. Schintgen (refererende dommer), C. Gulmann, V. Skouris og N. Colneric,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: ekspeditionssekretær M.-F. Contet,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Emil Färber GmbH & Co. ved Rechtsanwalt M. Stephani

— den svenske regering ved A. Kruse, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Braun, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 21. november 2002 er afgivet mundtlige indlæg af Emil Färber GmbH & Co. ved M. Stephani og Rechtsanwalt L. Liebenau, af den svenske regering ved A. Falk, som befuldmægtiget, og af Kommissionen ved G. Braun,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. februar 2003,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 30. juli 2001, indgået til Domstolen den 26. oktober 2001, har Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstrasse i henhold til artikel 234 EF forelagt Domstolen to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985 om finansiering af veterinærundersøgelse og -kontrol som omhandlet i direktiv 89/662/EØF, 90/425/EØF, 90/675/EØF og 91/496/EØF (EFT L 32, s. 14), som ændret og kodificeret ved Rådets direktiv 96/43/EF af 26. juni 1996 (EFT L 162 s. 1, herefter »direktiv 85/73«).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Emil Färber GmbH & Co. (herefter »Färber«) og Stadt Neustadt/Weinstrasse vedrørende opkrævning af afgifter, som sidstnævnte har pålagt Färber for sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol med kød gennemført i den opskæringsvirksomhed, som Färber driver i Neustadt/Weinstrasse (Tyskland).

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Med det formål at fremme handelen med fersk kød inden for Fællesskabet foranstaltede Rådets direktiv 64/433/EØF af 26. juni 1964 om sundhedsmæssige

problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet (EFT 1963-1964, s. 175), som kodificeret ved Rådets direktiv 91/497/EØF af 29. juli 1991 (EFT L 268, s. 69), og som ændret ved Rådets direktiv 95/23/EF af 22. juni 1995 (EFT L 243, s. 7, herefter »direktiv 64/433«), en tilnærmelse af medlemsstaternes sundhedsmæssige bestemmelser og tilsigtede særligt at gøre de sundhedsmæssige betingelser for kød på slagterier og opskæringsvirksomheder samt for oplagring og transport af kød ensartede (jf. anden, tredje og fjerde betragtning til direktiv 64/433).

4 Artikel 2 i direktiv 64/433 har følgende ordlyd:

»I dette direktiv forstås ved

[...]

k) »virksomhed«: autoriseret slagterivirksomhed, autoriseret opskæringsvirksomhed, autoriseret køle- eller fryselager, eller et samlet anlæg omfattende flere af disse virksomheder

[...]«

5 Artikel 3, stk. 1, afsnit A og B, i direktiv 64/433 bestemmer bl.a., at medlemsstaterne drager omsorg for, at slagtning og opskæring finder sted på autoriserede slagterier og opskæringsvirksomheder, og i overensstemmelse med bestemmelserne og på de sundhedsmæssige betingelser, der er fastsat i bilag I til direktivet.

6 For at undgå en fordrejning af konkurrencevilkårene, som kan opstå som følge af de afvigelser, der findes mellem de forskellige medlemsstater vedrørende finansiering af sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol, fastsætter direktiv 85/73 harmoniserede bestemmelser for finansiering af undersøgelserne og kontrollen (jf. femte og syvende betragtning til direktiv 96/43).

7 Med dette formål bestemmer artikel 1 i direktiv 85/73 bl.a., at medlemsstaterne sørger for — efter de nærmere regler i bilag A til direktivet — at opkræve en EF-afgift til dækning af udgifterne til undersøgelse og kontrol af de i nævnte bilag omhandlede produkter.

8 Artikel 5, stk. 1, i direktiv 85/73 har følgende ordlyd:

»EF-afgifterne fastsættes således, at de dækker de omkostninger, som den kompetente myndighed har i forbindelse med

— lønninger og sociale ordninger til kontroltjenesten

— administration i forbindelse med undersøgelse og kontrol, hvortil kan henregnes de udgifter, der er nødvendige til kontrolpersonalets efter- og videreuddannelse

— udførelse af den i artikel 1, 2 og 3 omhandlede undersøgelse og kontrol.«

9 Bilag A, kapitel I, til direktiv 85/73 fastsætter i overensstemmelse med direktivets artikel 5, stk. 1, afgifter på kød, der er omfattet af bl.a. direktiv 64/433. I kapitel I, punkt 1, fastsættes således satserne pr. dyr for udgifter til undersøgelse i forbindelse med slagtning.

10 Bilag A, kapitel I, punkt 2, til direktiv 85/73 er affattet således:

»Kontrol og undersøgelse i forbindelse med opskæring, jf. navnlig artikel 3, stk. 1, litra B, i direktiv 64/433/EØF og artikel 3, stk. 1, litra B, i direktiv 71/118/EØF, dækkes

a) enten ved tillæg af et fast beløb på 3 ECU/ton kød, der kommer ind på en opskæringsvirksomhed.

Dette beløb lægges til de i punkt 1 nævnte beløb

b) eller ved opkrævning af de faktiske undersøgelsesomkostninger pr. time.

Hvis opskæringen udføres i den virksomhed, hvorfra kødet stammer, foretages en nedsættelse på indtil 55% af de i første afsnit fastsatte beløb.

En medlemsstat, der vælger ordningen med præsteret time, skal være i stand til over for Kommissionen at bevise, at den i litra a) fastsatte afgift ikke kan dække de faktiske omkostninger.«

11 Bilag A, kapitel I, punkt 4 og 5, til direktiv 85/73 har følgende ordlyd:

»4. Medlemsstaterne kan til dækning af højere omkostninger

a) forhøje de i punkt 1 og punkt 2, litra a), fastsatte beløb for en given virksomheds vedkommende.

Betingelserne herfor kan foruden de i punkt 5, litra a), nævnte være følgende:

— øgede udgifter til kontrol som følge af, at slagtedyrene er uensartede med hensyn til alder, størrelse, vægt og sundhedstilstand

— øget ventetid og andre uproduktive perioder for kontrolpersonalet som følge af utilstrækkelig planlægning i virksomheden af dyreleverancerne eller på grund af tekniske mangler og svigt, f.eks. i ældre virksomheder

— hyppige forsinkelser ved gennemførelsen af slagtningerne, f.eks. som følge af utilstrækkeligt slagtepersonale og deraf følgende nedsat udnyttelse af kontrolpersonalet

— øgede omkostninger på grund af særlige transporttider

— øget tidsforbrug på grund af hyppigt vekslende slagtetider, som kontrolpersonalet ikke har nogen indflydelse på

— hyppige afbrydelser i slagtningsprogrammet som følge af påkrævede rengørings- og desinfektionsforanstaltninger

— gennemførelse af undersøgelser af dyr, der efter anmodning fra ejeren slagtes uden for de normale slagtetider.

Størrelsen af forhøjelsen af det faste centralniveau for afgiften afhænger af størrelsen af de omkostninger, der skal dækkes

b) opkræve en afgift svarende til de faktiske omkostninger.

5. Medlemsstater med lønomkostninger, en virksomhedsstruktur og et forhold mellem dyrlæger og inspektører, der afviger fra det EF-gennemsnit, hvori disse indgår som grundlag for de i punkt 1 og punkt 2, litra a), fastsatte beløb, kan fravige disse bestemmelser og reducere beløbet til de faktiske undersøgelsesomkostninger

a) generelt, såfremt der er særlig store forskelle i leveomkostninger og lønomkostninger

b) for en given virksomhed, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

— et dagligt minimumstal for slagtninger, som muliggør anvendelse af et hertil svarende kontrolpersonale efter forudgående planlægning

— antallet af slagtede dyr skal være så konstant, at kontrolpersonalet kan udnyttes rationelt ved tilsvarende planlægning af dyreleverancerne

— stram virksomhedsorganisation og planlægning samt hurtig udførelse af slagtningerne med optimal udnyttelse af kontrolpersonalet

— ingen ventetid eller andre uproduktive perioder for kontrolpersonalet

— slagtedyrene skal være så ensartede som muligt med hensyn til alder, størrelse, vægt og sundhedstilstand.

Disse undtagelser må i intet tilfælde føre til nedsættelser på mere end 55% af niveauerne i punkt 1 og punkt 2, litra a).«

Nationale bestemmelser

12 Fleischhygienegesetz (kødsundhedsloven) af 8. juli 1993, som affattet ved lov af 17. juli 1996 (BGBl. 1996 I, s. 991), fastsætter i § 24 følgende:

»(1) Der opkræves en omkostningsbestemt afgift for myndighedernes virksomhed efter denne lov og efter de forskrifter, der er udstedt til gennemførelse af loven.

(2) De forhold, der udløser afgiftsbetaling i henhold til stk. 1, fastsættes i delstatslovgivningen. Afgifterne beregnes på grundlag af de retsakter, som Det Europæiske Fællesskab har udstedt vedrørende finansiering af sundhedsmæssig undersøgelse og kontrol af kød [...]«

13 Direktiv 85/73 er gennemført i delstatslovgivningen i Rheinland-Pfalz ved Landesgesetz zur Ausführung fleisch- und geflügelfleischhygienerechtlicher Vorschriften (delstatsloven til gennemførelse af sundhedsretlige bestemmelser for så

vidt angår kød og fjerkrækød) af 17. december 1998 (GVBl. 1998, s. 422) og ved Landesverordnung über die Gebühren und Auslagen für Untersuchungen und Hygienekontrollen nach fleisch- und geflügelfleischhygienerechtlichen Vorschriften (delstatsbekendtgørelse om omkostningsbestemte afgifter til veterinærundersøgelser og -kontrol efter de sundhedsretlige bestemmelser for så vidt angår kød og fjerkrækød) af 17. februar 1999 (GVBl. 1999, s. 32, herefter »delstatsbekendtgørelsen«).

14 I medfør af § 1, stk. 1, nr. 3, i delstatsbekendtgørelsen, sammenholdt med nr. 6.3 i tredje afsnit i bilaget til nævnte bekendtgørelse, beløber afgifterne for »undersøgelser og kontrol i autoriserede opskæringsvirksomheder inklusive deklarering og udstedelse af attester pr. ton leveret ikke udbenet kød, der er bestemt til opskæring«, sig i perioden fra den 1. januar 1999 til den 31. december 1999 til 5,76 DEM, hvilket ifølge den forelæggende rets konstateringer efter de dagældende omregningskurser svarer til 3 ECU.

15 Nr. 6.4 i tredje afsnit i bilaget til delstatsbekendtgørelsen fastsætter følgende:

»Udfører kontrolpersonalet de nævnte opgaver, jf. nr. 6, i den virksomhed, hvori kødet udvindes, skal afgifterne i henhold til nr. 6.1.-6.3. nedsættes forholdsmæssigt, dog højst med 55%.«

Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

16 Färber driver en autoriseret kødopskæringsvirksomhed i byen Neustadt/Weinstrasse. I samme bygning befinder sig et slagteri, Schlachthof-Betriebs-GmbH, som

leverer en del kød til Färber til opskæring i dennes opskæringsvirksomhed. De to virksomheder er juridisk adskilte selskaber.

17 Byen Neustadt/Weinstrasse opkrævede en afgift for året 1999 af Färber for sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol af opskæringsvirksomheden. Afgiften blev beregnet i henhold til delstatsbekendtgørelsens § , stk. 1, nr. 3, sammenholdt med nr. 6.3 i tredje afsnit i bilaget.

18 Den af Färber indgivne klage over afgiftsafgørelsen blev afvist af byen Neustadt/Weinstrasse, hvorefter Färber anlagde sag ved Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstrasse med påstand om annullation af afgørelsen under anbringende af, at en del af det kød, der opskæres i sagsøgerens virksomhed, stammer fra slagteriet Schlachthof-Betriebs-GmbH, der er beliggende i samme bygning, og at afgiften for denne del af kødet i overensstemmelse med delstatsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 3, og nr. 6.4 i tredje afsnit i bilaget skal nedsættes med 55%. Til støtte for sin påstand har Färber endvidere gjort gældende, at opskæringsvirksomheden og slagteriet skal betragtes som værende én og samme »virksomhed« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 2, litra k), i direktiv 64/433.

19 Byen Neustadt/Weinstrasse har bestridt denne argumentation, idet den har anført, at et slagteri og en opskæringsvirksomhed kun kan betragtes som én og samme »virksomhed« i den relevante fællesskabsbestemmelses forstand, når de drives af den samme fysiske eller juridiske person.

20 Da den under disse omstændigheder fandt, at afgørelsen af sagen afhænger af fortolkningen af bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73,

besluttede Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstrasse at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73/EØF, som ændret ved direktiv 96/43/EF, fortolkes således, at en virksomhed, der befinder sig i samme bygning som en opskæringsvirksomhed, men hvis indehaver er en anden fysisk eller juridisk person end den, der er indehaver af opskæringsvirksomheden, også skal anses for at være en »virksomhed, hvorfra kødet stammer«?

2) Hvilke kriterier skal lægges til grund for afgiftskreditors (= den myndighed, der er kompetent til at opkræve afgiften) afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt han skal indrømme virksomheden den i bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til ovennævnte direktiv omhandlede nedsættelse af afgiften på indtil 55%?

Kan der i den forbindelse også tages hensyn til kontrolpersonalets reducerede tidsforbrug, når afgifterne for kontrol eller undersøgelse beregnes ved tillæg af et fast beløb i henhold til bilag A, kapitel I, punkt 2, første afsnit, litra a), til ovennævnte direktiv?

Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, kan der da ved nedsættelsen af afgiften alligevel tages hensyn til, at de virksomheder, der befinder sig i samme bygning, juridisk set har forskellige indehavere, og må det principielt medføre, at der i disse tilfælde indrømmes en mindre nedsættelse end i de tilfælde, hvor slagterivirksomheden og opskæringsvirksomheden ikke blot befinder sig i samme bygning, men også drives af den samme fysiske eller juridiske person?«

Det første spørgsmål

21 Med det første spørgsmål spørger den forelæggende ret nærmere bestemt, om bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73 skal fortolkes således, at nedsættelsen af afgiftsbeløbet i forbindelse med sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol med opskæring ligeledes finder anvendelse, når opskæringsvirksomheden og den virksomhed, hvorfra kødet stammer, der befinder sig i samme bygning, indehaves af to forskellige fysiske eller juridiske personer.

22 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål bemærkes for det første, at ordlyden af den omhandlede bestemmelse i bilag A til direktiv 85/73 ikke indeholder nogen betingelser eller indskrænkninger, som kunne medføre, at nedsættelsen af afgiftsbeløbet kun kan finde anvendelse, når opskæringsvirksomheden og den virksomhed, hvorfra kødet stammer, indehaves af den samme fysiske eller juridiske person.

23 For det andet kan den omstændighed, at den omhandlede nedsættelse anvendes, når opskæringsvirksomheden og den virksomhed, hvorfra kødet stammer, ikke indehaves af den samme fysiske eller juridiske person, ikke påvirke formålet med direktiv 85/73, der, som det fremgår af denne doms præmis 6, er at undgå en fordrejning af konkurrencevilkårene, som kan opstå som følge af de afvigelser, der findes mellem de forskellige medlemsstater vedrørende finansiering af sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol.

24 Virkeliggørelsen af dette formål lettes derimod, hvis indrømmelsen af den nævnte nedsættelse ikke afhænger af forhold vedrørende betingelserne om ejerskab af de virksomheder, hvori opskæringen finder sted, og de virksomheder, hvorfra kødet stammer.

25 Herefter skal det første præjudicielle spørgsmål besvares med, at bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73 skal fortolkes således, at nedsættelsen af afgiftsbeløbet i forbindelse med sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol med opskæring ligeledes finder anvendelse, når opskæringsvirksomheden og den virksomhed, hvorfra kødet stammer, der befinder sig i samme bygning, indehaves af to forskellige fysiske eller juridiske personer.

Det andet spørgsmål

26 Med det andet spørgsmål spørger den forelæggende ret nærmere bestemt, hvilke kriterier den myndighed, der er kompetent til at opkræve afgift i forbindelse med sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol, skal lægge til grund ved afgørelsen af rækkevidden af den i bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73 omhandlede nedsættelse.

27 I mangel af udtrykkelige angivelser i direktiv 85/73 må opbygningen af direktivet tages i betragtning ved besvarelsen af det andet spørgsmål.

28 Det bemærkes indledningsvis, at i henhold til artikel 5, stk. 1, i direktiv 85/73 fastsættes EF-afgifterne således, at de dækker de omkostninger, som den kompetente myndighed har i forbindelse med lønninger og sociale ordninger til kontroltjenesten og administration i forbindelse med undersøgelse og kontrol.

29 Det må således fastslås, at rækkevidden af den nedsættelse, der kan indrømmes i henhold til bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73, skal afhænge af de opnåede besparelser i forbindelse med lønninger og sociale ordninger til kontrolpersonalet samt administration i forbindelse med undersøgelse og kontrol som følge af den omstændighed, at opskæringen foregår i den virksomhed, hvorfra kødet stammer.

30 Det bemærkes herved navnlig, at i overensstemmelse med bilag A, kapitel I, punkt 5, til direktiv 85/73 tages der hensyn til, at der ikke foreligger ventetid og andre uproduktive perioder for kontrolpersonalet med henblik på nedsættelse af de faste afgiftsbeløb, der er foreskrevet i kapitel I, punkt 1 og 2, første afsnit, litra a).

31 Det bemærkes endvidere, at da rækkevidden af den nedsættelse, der kan indrømmes i henhold til bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73, afhænger af de opnåede besparelser i forbindelse med lønninger og sociale ordninger samt administration som følge af den omstændighed, at opskæringen foregår i den virksomhed, hvorfra kødet stammer, kan det forhold, at denne virksomhed og opskæringsvirksomheden indehaves af den samme fysiske eller juridiske person, ikke i sig selv begrunde en yderligere nedsættelse.

32 Herefter skal det andet spørgsmål besvares med, at rækkevidden af den nedsættelse, der kan indrømmes i henhold til bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73, afhænger af de opnåede besparelser i forbindelse med lønninger og sociale ordninger til kontrolpersonalet samt administration i forbindelse med undersøgelse og kontrol som følge af den omstændighed, at opskæringen foregår i den virksomhed, hvorfra kødet stammer.

Sagens omkostninger

33 De udgifter, der er afholdt af den svenske regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstrasse ved kendelse af 30. juli 2001, for ret:

1) **Bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til Rådets direktiv 85/73/EØF af 29. januar 1985 om finansiering af veterinærundersøgelse og -kontrol som omhandlet i direktiv 89/662/EØF, 90/425/EØF, 90/675/EØF og 91/496/EØF, som ændret og kodificeret ved Rådets direktiv 96/43/EF af 26. juni 1996, skal fortolkes således, at nedsættelsen af afgiftsbeløbet i forbindelse**

med sundhedsmæssige undersøgelser og kontrol med opskæring ligeledes finder anvendelse, når opskæringsvirksomheden og den virksomhed, hvorfra kødet stammer, der befinder sig i samme bygning, indehaves af to forskellige fysiske eller juridiske personer.

2) **Rækkevidden af den nedsættelse, der kan indrømmes i henhold til bilag A, kapitel I, punkt 2, andet afsnit, til direktiv 85/73, som ændret og kodificeret ved direktiv 96/43, afhænger af de opnåede besparelser i forbindelse med lønninger og sociale ordninger til kontrolpersonalet samt administration i forbindelse med undersøgelse og kontrol som følge af den omstændighed, at opskæringen foregår i den virksomhed, hvorfra kødet stammer.**

Puissochet Schintgen Gulmann

Skouris Colneric

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. oktober 2003.

R. Grass V. Skouris

Justitssekretær Præsident